

***In memoriam* Kirsti Siitonen**

o.s. Tuominen, 16.6.1951–6.3.2020

Meenutame ja igatseme mitmekülgset ja helget Kirsti Siitost

Pärast pikka haigust lahkus märtsikuu alguses meie hulgast Lähivõrdluste soomekeelsete artiklite toimetaja (2010, 2014–2018) professor Kirsti Siitonen. Kuigi kurba sõnumit osati oodata, on siiski raske uskuda, et Kirstit enam ei ole. Kirstit, kes oli alati rõõmsameelne ja tuli toime ükskõik millega!

Kirsti sündis ja kasvas Raumal, läks Turusse ülikooli õppima ja löi sinna filosoofist mehe Artoga kodu. Ilma liftita korruselamu neljanda korruse korter Aurajõe lähedal jäi tugipunktiks algusest lõpuni, kuigi elu viis mitmele maale ja mitmesse linna. See sai tuttavaks ka lugematutele sõpradele ja üliõpilastele, sugulastele ja töökaaslastele. Öömaja ja peavarju leidis alati. Rahvusvahelisus ja mitmekeelsus oli kogu pere argipäev.

Innukas ja reibas soome keele üliõpilane haarati juba varakult kaasa õppetooli uurimisprojektidesse. Seda kaudu tulid Kirsti ellu soome lauseõpetuse ning Päris-Soome ja Satakunna murrete uurimine. Kodupaiga murded olid tema harrastus kogu elu nii teadurina kui ka deklamaatorina. Raumakeelne peokõnegi laabus palve peale justkui muuseas. Murretest sündis ettekandeid ja kirjutisi mitmesuguste olukordade tarvis ja erinevatesse väljaannetesse. Lauseõpetuse tundmine süvenes ja laienes, kui üldkeele ja murrete kõrvale tuli soome keele õppijate keel.

Juba enne magistrakraadi saamist valiti Kirsti 1976. aastal soome keele välislektoriks Münsteri ülikooli Saksamaal ja sellest algas tema karjäär muukeelsete soome keele ja selle õppimise alal. Ta töötas lektorina ka Göttingenis ja hiljem Münsteris teisegi nelja-aastase perioodi. Vahepeal õpetas ta välismaalastele soome keelt ja soomlastele kirjutamist

Jyväskylä ülikooli keelekeskuse lektorina ja veetis aasta Pittsburghi ülikoolis Ühendriikides. 1993. aastal sai Kirsti soome keele kui teise ja võõrkeele lektoriks Turu ülikoolis ja töötas seal kuni pensionile jäämiseni, viimased aastad professori kohusetäitjana. Nende ülesannete kõrval käis ta sageli soome keelt õpetamas välisülikoolides ja veetis õppeaasta Viini ülikooli külalisprofessorina. Ta korraldas Turus ka kursusi Põhjamaade soome keele üliõpilastele.

Kirsti oli soome keele kui teise keele uurimise teerajaja Turus ja üks olulisemaid mõjutajaid kogu riigi tasandil. Kui hakati pöörama tähelepanu vajadusele arendada välismaalaste soome keele õpet, osales Kirsti 1990. aastate alguses nii esimeses Soome akadeemia teadusprojektis ja õpetajate täienduskoolituses kui ka soome keele tasemeeksamite (praeguste Soome riiklike tasemeeksamite *Yleiset kielitutkinnot*) kavandamises ja teostuses. Teadlasena spetsialiseerus Kirsti õppimise seisukohalt olulistele soome lauseõpetuse omadustele ja eriti edasijõudnud õppijate probleemidele. Soome keele kui teise keele teemal kirjutatud teine väitekirj, Kirsti "Agenttia etsimässä", valmis 1999. aastal. Nii kujunes välja ülikoolidevaheline tööjaotus: kui mujal panustati enamasti alg- ja kesk- taseme õppijate keele uurimisse, on Turus kogutud ja uuritud just edasijõudnud ja ülikoolide soome keele õppijate tekste.

Akadeemilise karjääri ja uue üliõpilas- ja teadlaspõlvkonna kasvatamise kõrval oli Kirstil jätkuvalt mitmesuguseid ühiskondlikke ülesandeid. Kirsti ühines ajakirja Lähivõrdlusi. Lähivertailuja toimetuskolleegiumiga 2010. aastal. Tema toimetada jäi väljaande 19. number, mis põhines 2008. aasta Seili kontrastiivseminari ja VIRSU-töötoa ettekannetel; neid üritusi oli Kirsti olnud ise korraldamas. See töö sattus olulisse murranguaega, sest 19. numbriga sai kuni selle ajani eri ülikoolide sarjades ilmunud Lähivertailuja-artiklikogumikest Eesti Rakenduslingvistika Ühingu väljaanne. Kirsti asjatundlikkus ja tööpanus olid vajalikud, kui uue ajajärgu Lähivõrdluste põhimõtteid ja tööviise loodi. Kirsti toimetab kokku väljaande kuus numbrit, lisaks juba mainitud 19. numbrile ka numbrid 24–28, ja kirjutab koos kolleegide ja õpilastega artiklid kolme numbrisse. Kirsti oli asjatundlik ja kogenud toimetaja,

kellelt nooremad kolleegid õppisid põhjalikkust, paindlikkust ja empaatiat. Kirsti oli oskuslik tagasiside andja, kes oskas väljaandesse pakutud artiklitest rääkida autoriga rahulikult, sõbralikult ja konstruktiivselt, aga nii, et kogu vajalik kriitika sai öeldud. Mäletame soojusega Kirsti südamlikkust, huumorimeelt ja tõhusust ning mõtleme tema peale alati, kui rakendame meie ühiselt loodud nn IKK-meetodit: tööd saavad kõige paremini tehtud, kui neid tehakse *ise, kohe ja kiiresti*.

Lisaks Lähivõrdlustele toimetas Kirsti teisigi väljaandeid ja osales muu hulgas ajakirjade Virittäjä ja Sananjalka tegemisel. Ta oli kaua välislektorite nõukogu eriti asjatundlik liige. Rahvusvahelise töö- ja hiljem pereelu kõrval osales ta töös kodukoha heaks. Rauma, Turu ja eriti Aurajoki olid armsad. Töölgi käis ta jalgrattaga mööda Aurajõe kallast või selle jääl suusatades või uisutades. Alati pikas kleidis, mida Arto talle reisiselt tõi.

Kirsti ei hoidnud lahus tööd ja muud elu. Koostööd tehti kordamööda Turus Kirsti juures ja Jyväskyläs köögilaua taga. Lapsed tegutsesid sealsamas ja õppisid tundma üksteist ja teiste kodumurret. Neid kasutati ka abina: koolilapsed pandi tegema edasijõudnud soome keele õppijatele kavandatud ülesandeid või hindama keele ajakohasust.

Kirsti oli helge, toimekas ja töökas inimene. Ta elas kogu jõuga oma viimse hetkeni. Veel veebruari alguses sõitis ta Tamperele soome keele kui teise keele esimese teadusprojekti meenutuskohtumisele. Akademiilised tähtsündmused olid Kirstile tähtsad – karonkkalt ehk väitekirja kaitsmisele järgnevalt peolt ei sobinud enne hommikut lahkuda – ja nii ta oligi veel nädal enne lahkumist tähistamas Turu ülikooli 100. aastapäeva ning kirjutas järgmisel nädalal arvamusloo ajalehte Turun Sanomat juubelipeo võrdõiguslikust olemusest. Mõjutaja ja osaleja lõpuni!

*Maisa Martin, Annekatrin Kaivapalu,
Johanna Laakso*